

INFORMACJA O WYNIKACH KONTROLI ELEKTRONARZĘDZI

Warszawa, 2018 r.

INFORMACJA O WYNIKACH KONTROLI ELEKTRONARZĘDZI

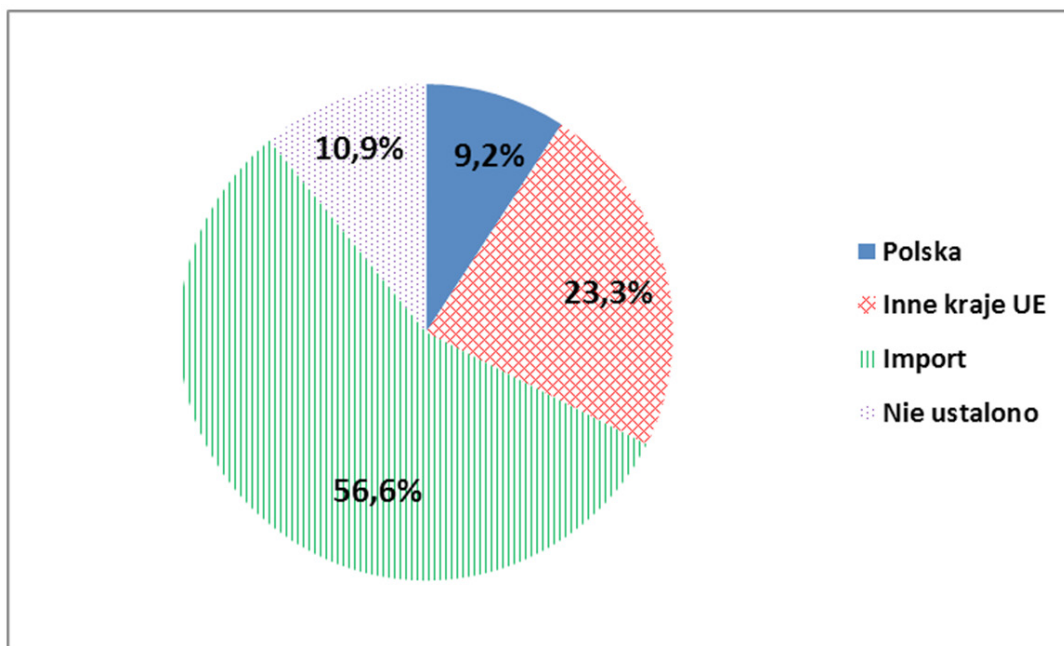
Termin: I kwartał 2018 roku

Kontrolujący w ramach planu:

- wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej na terenie całego kraju.

Cel kontroli: sprawdzenie, czy wprowadzone do obrotu wyroby spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn¹ i nie stwarzają niebezpieczeństwa dla użytkowników.

Wykres 1. Pochodzenie skontrolowanych wyrobów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

1 Dz. U. Nr 199, poz. 1228

2 Do sprzedawców hurtowych zaliczono również producentów i importerów prowadzących sprzedaż hurtową.

Kontrola prawidłowości wystawienia i dołączenia do wyrobu **deklaracji zgodności** wykazała:

- w 13 przypadkach brak deklaracji,
- w 49 przypadkach jej nieprawidłowe sporządzenie (brak opisu maszyny, brak nazwy i adresu producenta, brak odniesienia do właściwej dyrektywy, niewskazanie norm zharmonizowanych zastosowanych w procedurze oceny zgodności, brak dwóch ostatnich cyfr roku oznaczających rok, w którym umieszczono znak CE, brak danych osoby upoważnionej do sporządzenia deklaracji w imieniu producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela).

Kontrola zgodności z **zasadniczymi wymaganiami** wykazała:

- w 7 przypadkach brak instrukcji obsługi,
- w 39 przypadkach nieprawidłowe sporządzenie instrukcji obsługi (brak instrukcji w języku polskim, brak informacji o poziomie hałasu, brak informacji dotyczących drgań przenoszonych przez maszynę, brak pełnej informacji dot. zastosowania maszyny i wyposażenia wymiennego, brak informacji o konieczności stosowania środków ochrony indywidualnej, brak wymaganych ostrzeżeń),
- w 33 przypadkach niewłaściwe oznakowanie maszyn (brak nazwy i adresu producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela, brak określenia maszyny, brak roku budowy).

Kontrola prawidłowości **oznakowania CE**, potwierdzającego domniemanie zgodności z wymaganiami, wykazała w 1 przypadku oznakowanie niezgodne ze wzorem.

Ponadto w 1 przypadku (szlifierka), w wyniku badań laboratoryjnych, stwierdzono zastosowanie niewłaściwych rozwiązań konstrukcyjnych (stwierdzono brak zabezpieczenia przed samoistnym uruchomieniem się urządzenia po zaniku i powrocie napięcia oraz zastosowanie nieprawidłowej osłony).

Działania Inspekcji Handlowej: w przypadku niezgodności o charakterze formalnym, które można łatwo wyeliminować, inspektorzy IH występowali do przedsiębiorców, odpowiedzialnych za wprowadzenie wyrobów do obrotu, z wnioskiem o podjęcie dobrowolnych działań naprawczych³ łącznie 67 razy (szczegółowe informacje dostępne są w wojewódzkich inspektoratach Inspekcji Handlowej).

Ponadto wydano 1 decyzję zakazującą na okres 2 miesięcy dalszego przekazywania kwestionowanego wyrobu

użytkownikom, konsumentom lub dystrybutorom⁴.

Do organów ścigania skierowano 10 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa⁵, w związku ze stwierdzeniem wprowadzenia do obrotu wyrobu niespełniającego zasadniczych wymagań.

Do badań laboratoryjnych pobrano próbki 8 wyrobów: 6 szlifierek, młotowiertarki i pilarki tarczowej. W jednym przypadku (szlifierka) wyniki były negatywne, w 4 przypadkach (młotowiertarka, pilarka i szlifierki) do dnia sporządzenia niniejszej informacji nie otrzymano wyników badań laboratoryjnych.

Wnioski: Porównując z kontrolą maszyn, przeprowadzoną w I kwartale 2017 roku, należy stwierdzić, że odsetek łącznie stwierdzonych nieprawidłowości zmniejszył się. Podczas poprzedniej kontroli zakwestionowano łącznie 34,2 proc. objętych sprawdzeniem wyrobów (spadek o 11,2 p.p.). Odsetek wyrobów niezgodnych z zasadniczymi wymaganiami spadł o 4,7 p.p. (z 27,4 proc.), natomiast niezgodności związane z deklaracjami zgodności wykryto w przypadku 22,1 proc. wyrobów (spadek o 4,3 p.p.).

Stwierdzone niezgodności w zdecydowanej większości przypadków były możliwe do wyeliminowania przez przedsiębiorców w ramach dobrowolnych działań naprawczych. Należy jednak podkreślić, że brak jasno sformułowanej informacji o sposobie korzystania z maszyn, może prowadzić do ich niewłaściwego użycia i w konsekwencji obrażeń. Zatem prowadzenie regularnych kontroli w tym zakresie wydaje się uzasadnione.

PORADY DLA KONSUMENTÓW

Zakup elektronarzędzi

Elektronarzędzia to urządzenia o niejednokrotnie bardzo skomplikowanej konstrukcji, tak więc ocena ich jakości i bezpieczeństwa może być dla przeciętnego konsumenta dość trudna. Nie dysponując specjalistyczną wiedzą techniczną i przyrządami pomiarowymi, nie można jednoznacznie stwierdzić, czy zastosowane rozwiązania zapewniają użytkownikowi bezpieczeństwo.

W pierwszej kolejności zwróćmy uwagę na to, czy na urządzeniu znajduje się znak CE o poniższych kształtach:

³ art. 40k ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1226, dalej: uosoz)

⁴ art. 40k ust. 1 uosoz

⁵ art. 45 uosoz

Znak ten pozwala domniemywać zgodność danego wyrobu lub procesu jego wytwarzania z zasadniczymi wymaganiami określonymi w stosownych przepisach. Brak znaku na maszynach oznacza zwykle brak przeprowadzenia przez producenta właściwej procedury oceny zgodności.

Warto także zwrócić uwagę na ewentualne dodatkowe atesty. Chociaż nie są one obowiązkowe, to informacja o ich uzyskaniu jest świadectwem dbałości producenta o bezpieczeństwo wyrobów. Najbardziej znanym symbolem bezpieczeństwa jest niemiecki znak „GS” (skrót od „Geprüfte Sicherheit” – potwierdzone bezpieczeństwo). Również znaki takie, jak TÜV (Technischer Überwachungsverein) czy VDE (Verband der Elektrotechnik Elektronik Informationstechnik) umieszczone na wyrobie świadczą o sprawdzeniu poziomu bezpieczeństwa urządzenia przez niezależną od producenta jednostkę.

Kolejnym ważnym elementem wymagającym sprawdzenia jest stan urządzenia. Sprawdźmy, czy na obudowie nie ma pęknięć, wgnieceń czy innych uszkodzeń, lub czy obudowa nie jest luźna oraz czy starannie ją zamontowano. Istotne jest mocowanie przewodów, przełączników i osłon. Nie powinny być luźne lub źle dopasowane. Przy urządzeniach posiadających rękojeść, ważne jest, aby była ona wykonana z gładkiego, lakierowanego drewna, metalu lub posiadała osłonę z tworzywa sztucznego oraz nie miała zadziórów czy ostrych, wystających elementów, o które może skaleczyć się użytkownik.

W dalszej kolejności należy sprawdzić, czy do maszyny dołączono deklarację zgodności w języku polskim, zawierającą przede wszystkim opis identyfikujący wyrób oraz oświadczenie, że maszyna spełnia wszystkie odpowiednie przepisy dyrektywy 2006/42/WE w sprawie maszyn.

Na urządzeniu powinny znajdować się naniesione w sposób widoczny, czytelny i trwały m.in. następujące informacje:

- nazwa i adres producenta,
- oznaczenie serii lub typu maszyny,
- informacje niezbędne do bezpiecznego użytkowania oraz dotyczące typu maszyny.

Do wyrobu powinny być dołączone instrukcje obsługi w języku polskim warunkujące jego bezpieczne użytkowanie. Instrukcja powinna zawierać m.in.:

- powtórzenie informacji zamieszczonych w oznaczeniu maszyny,
- informacje ułatwiające konserwację maszyny, takie jak: adres importera, serwisu,
- przewidywane zastosowanie maszyny,
- instrukcje dotyczące bezpiecznego przekazywania do eksploatacji, użytkowania, przemieszczania maszyny z podaniem jej masy i masy części maszyny, jeżeli mają one być transportowane osobno, montażu i jej demontażu, regulacji, konserwacji, obsługi i napraw.

Zastosowanie elektronarzędzi

Przy wyborze maszyny powinniśmy przede wszystkim zastanowić się, do czego najczęściej będziemy ją wykorzystywać. Przykładowo, urządzenie o zbyt małej mocy w stosunku do stawianych mu wymogów z jednej strony będzie pracowało zbyt długo z maksymalnym obciążeniem, co może stać się przyczyną przedwczesnego zużycia, z drugiej zaś jego użytkowanie będzie bardziej męczące dla operatora, co skutkować może popełnianiem, niekiedy brzemiennej w skutki, błędów.

Ważne jest zwrócenie uwagi na dostosowanie urządzenia do miejsca wykonywanych prac – przykładowo wybierając narzędzie przenośne (np.: wiertarka) warto zdecydować się na maszynę jak najlżejszą.

W przypadku elektronarzędzi kierowanie się przy zakupie niską ceną jako jedynym kryterium wydaje się niewłaściwe.

Użytkując elektronarzędzia nie wolno zapominać o zasadach bezpieczeństwa. Typowe urazy powodowane przez takie narzędzia, to obciążenia i zgniecenia kończyn, uszkodzenia oczu przez wióry, czy też porażenie prądem. Ważne jest, by stosować się do poniższych reguł⁶:

- Nie należy używać narzędzi z niesprawnymi przełącznikami lub osprzętem.
- Należy używać tylko oprzyrządowania i akcesoriów wymiennych zgodnych z zaleceniami producenta urządzenia.
- Istotny jest stosowny ubiór - luźna odzież, biżuteria czy rozpuszczone, długie włosy mogą zwiększać ryzyko wypadku.
- Należy stosować środki ochrony oczu lub twarzy, a w razie potrzeby również słuchu i dróg oddechowych.
- Obrabiane przedmioty powinny być umocowane.

⁶ Opracowano na podstawie <http://www.ciop.pl>

- Nie wolno pozostawiać narzędzi w taki sposób, by istniała możliwość, spowodowania ich upadku w wyniku pociągnięcia za przewód zasilający. Nie należy wieszać przewodów na gwoździach lub elementach o ostrych krawędziach, mogących spowodować ich uszkodzenie. Izolacja przewodów może również ulec uszkodzeniu w wyniku kontaktu z olejami, powierzchniami gorącymi i chemikaliami. Istotne jest zwrócenie uwagi, by kable nie znalazły się na linii cięcia materiału.
- Nie wolno trzymać narzędzi za przewód zasilający.
- Należy pamiętać, że ostrza bezpośrednio po użytkowaniu mogą być gorące.
- Przed wymianą akcesoriów itp. należy odłączyć narzędzia od zasilania. Przed powtórным użyciem narzędzi należy zamocować i wyregulować osłony.

Oczywiście w przypadku elektronarzędzi szczególne istotne jest zapoznanie się z instrukcją obsługi i stosowanie się do jej zaleceń – pozwoli to uniknąć wielu zagrożeń, w tym zranienia i porażenia prądem. Instrukcje należy zachować, aby można było również w przyszłości rozwiązać ewentualne wątpliwości dotyczące użytkowania sprzętu.

Sporządził:

Departament Nadzoru Rynku UOKiK